

RETEN PÅ FREDERIKSBERG DOM

afsagt den 5. december 2025

Sag BS-49268/2023-FRB

Sagsøger

ved værgerne Værge 1 og Værge 2 (advokat Tyge Trier og advokat Mikala Hallund)

mod

Sagsøgte (Skole)

(advokat Thomas Bøgelund Norvold og advokat Anne Mie Lund)

Denne afgørelse er truffet af dommerne Dommer 1 og Dommer 2 samt konstitueret dommer Dommer 3, jf. retsplejelovens § 12, stk. 3.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen drejer sig om, hvorvidt en privatskole krænkede en elevs rettigheder ved at stille krav om, at hun ikke måtte bære tørklæde i forbindelse med undervisningen.

Sagsøger har endeligt nedlagt følgende påstande:

Påstand 1

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at sagsøgte uberettiget nægtede Sagsøger adgang til at deltage i klasseundervisning på Sagsøgte (Skole) fra 16. januar 2023 og fremefter.

Påstand 1a

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at sagsøgte uberettiget nægtede Sagsøger adgang til at deltage i klasseundervisning på Sagsøgte (Skole) fra 16. januar 2023 og frem til afslutning af skoleåret 2022/2023.

Påstand 5

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at sagsøgers rettigheder i medfør af Den Europæiske Menneskeretskonvention (EMRK) artikel 9, artikel 8 og artikel 14 er tilsidesat ved de facto bortvisningen fra skolen i januar og februar 2023.

Påstand 6

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at sagsøgers ret til ytringsfrihed, herunder at ytre sig i medfør af EMRK artikel 10, er tilsidesat ved sagsøgte beslutning af 16. januar 2023 og perioden frem til 28. februar 2023.

Påstand 7

Sagsøgte tilpligtes at betale 73.989,12 kr. til Sagsøger med tillæg af proces-rente fra sagens anlæg.

Påstand 8

Sagsøgte tilpligtes at betale 80.000 kr. i tortgodtgørelse til Sagsøger med tillæg af procesrente fra sagens anlæg.

Sagsøgte (Skole) har endeligt nedlagt følgende påstande:

1. Overfor sagsøgers påstand 1, 1a, 5 og 6 nedlægges principalt påstand om afvisning, subsidiært påstand om frifindelse.
2. Overfor sagsøgers påstand 7 og 8 nedlægges påstand om frifindelse.

Sagen er anlagt den 2. oktober 2023.

Sagsøger har fri proces.

Oplysningerne i sagen

Sagsøgte (Skole) er en privatskole, som modtager elever i alderen 2 år og 10 måneder til 18 år. Skolen er en del af AEFE-netværket, der består af franske skoler i udlandet. Sagsøger var elev på skolen frem til foråret 2023.

Det er under sagen oplyst, at det i franske offentlige skoler og gymnasier ved lov er forbudt at bære tegn eller tøj, hvorved eleverne åbenlyst viser deres religiøse tilhørsforhold.

Sagsøgte (Skole) har yderligere oplyst, at skolen følger et charter om ”laïcité”, som det franske undervisningsministerium udgav i 2013. I en dansk oversættelse, som parterne er enige om, ser charteret sådan ud:

BILAG D

1 | Frankrig er en udefelg, sekulær, demokratisk og social republik. Den sikrer lighed for loven på hele sit territorium for alle borgere. Den respekterer alle trosretninger.

2 | Den sekulære republik organiserer adskillelsen af religion og stat. Staten er neutral over for religiøse eller åndelige overbevisninger. Der er ingen statsreligion.

●●● LA RÉPUBLIQUE EST LAÏQUE ●●●

3 | Sekularisme garanterer alle samvittighedsfrihed. Alle er frie til at tro eller ikke tro. Den giver mulighed for fri udtrykkelser af sine overbevisninger, under hensyntagen til andres overbevisninger og inden for rammerne af den offentlige orden.

4 | Sekularisme muliggør udvælgelse af medborgerskab ved at forene alles frihed med alles lighed og broderskab i almenhedens interesse.

5 | Republikken sikrer i skolerne overholdelse for hvert af disse principper.

CHARTRE DE LA LAÏCITÉ À L'ÉCOLE

Staten har pålagt skolen at formidle republikkens værdier til eleverne.

6 | Skolens sekularisme giver eleverne mulighed for at forme deres personlighed, udøve deres frie vilje og lære at være borgere. Den beskytter dem mod enhver form for missionering og pres, der kunne forhindre dem i at træffe deres egne valg.

7 | Sekularismen sikrer eleverne adgang til en fælles og delt kultur.

8 | Sekularisme muliggør elevernes ytringsfrihed inden for rammerne af skolens velfungerende drift af skolen og respekten for de republikanske værdier og pluralismen i overbevisninger.

9 | Sekularisme indebærer afvisning af al vold og al diskrimination, garanterer ligestilling mellem piger og drenge og bygger på en kultur præget af respekt og forståelse for andre.

10 | Det er alle medarbejders opgave at formidle betydningen og værdien af laïcité samt andre principper grundlæggende værdier i Republikken. De sørger for, at disse værdier overholdes i skolen. Det påhviler dem at gøre forældrene bekendt med denne charter.

11 | Personalet har pligt til at være strengt neutralt: de må ikke give udtryk for deres politiske eller religiøse overbevisninger i udøvelsen af deres arbejde.

●●● L'ÉCOLE EST LAÏQUE ●●●

12 | Undervisningen er sekulær. For at sikre eleverne den mest objektive åbning over for mangfoldigheden af verdenssyn samt vidensens omfang og præcision, er intet emne på forhånd udelukket fra videnskabelig og pædagogisk undersøgelse. Ingen elever kan påberåbe sig religiøse eller politiske overbevisninger for at bestride en lærers ret til at behandle et emne i pensum.

13 | Ingen kan påberåbe sig sin religiøse tilhørsforhold til nægte at overholde de regler, der gælder i den franske skole.

14 | I offentlige skoler skal reglerne for adfærd i de forskellige områder, som er præciseret i skolens regler, respekteres sekulariteten. Det er forbudt at bære tegn eller beklædning, hvorved eleverne åbenlyst viser deres religiøse tilhørsforhold.

15 | Gennem deres refleksioner og aktiviteter bidrager eleverne til at fremme sekularismen i deres skole.

Af skolens ordensreglement, som det var formuleret i august 2022 og januar 2023, fremgår bl.a.:

”Nærværende ordensreglement er godkendt af bestyrelsen den 28. maj 2002 og revideret af Institutionsrådet den 25. maj 2010. Det udleveres ved skolestart hvert år på fransk og dansk til alle på skolen.

Når en elev indmeldes på skolen (af familien eller af eleven selv, hvis denne er myndig), forpligter vedkommende sig til at overholde ordensreglementet.

Sagsøgte (Skole) er en privatskole, der følger dansk lovgivning, men er en del af netværket af franske skoler i udlandet. Undervisningen foregår efter samme læseplaner, pædagogiske mål og regler, som gælder i Frankrig, og eleverne går op til de samme eksaminer og modtager de samme eksamensbeviser som i Frankrig.

Undervisningen lever desuden op til kravene i den danske lov om friskoler og private grundskoler og tilbyder som noget særligt eleverne at gå op til danske eksaminer (Folkeskolens Afgangsprøve, og Dansk-Fransk Studentereksamen). Det er kendetegnende for skolen, at den har elever af forskellige nationaliteter og religiøse overbevisninger.

Ordensreglementet bygger på den danske lov om friskoler og private grundskoler. Det betyder, at skolen har pligt til at forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og demokrati og derigennem udvikle og styrke deres kendskab til menneskerettighederne, herunder ligestilling mellem kønnene. Derudover bygger reglementet på den franske skolereform, den såkaldte Fillons lov af 2005, hvis formål det er at sikre retten til uddannelse og medborgerskab. Endelig bygger reglementet på skoleområdets centrale principper om lighed, neutralitet og ”laïcité” (fravær af religion, sekularisme).

Princippet om lighed kommer til udtryk både som lige adgang til undervisning og ligebehandling. Princippet om neutralitet kommer til udtryk som upartiskhed, respekt for almenvellet, samvittighedsfrihed; dette munder ud i undervisning i medborgerskab og demokrati.

Princippet om ”laïcité” : respekt for mangfoldighed og for andre menneskers frihed, uden at det går ud over undervisningsaktiviteterne, indholdet af læseplanerne eller elevernes mødepligt.

...

1.I.2 Ytringsfrihed

1.I.2.1 Indhold og betingelser

Retten til at ytre sig er en individuel og kollektiv ret, som giver eleverne mulighed for at udtrykke en idé eller en mening, fremsætte et forslag eller formidle information på skolen.

Ytringsfriheden udøves navnlig gennem møder, publikationer og opslag.

1.I.2.2 Begrænsning

For skolens ytringsfrihed gælder, at man overholder undervisningens grundlæggende principper: ”laïcité”, neutralitet, mangfoldighed, respekt for andre, tolerance og ingen politisk eller religiøs propaganda.

Ethvert opslået eller publiceret dokument skal underskrives af dets oplysningsmand og forud meddeles rektor eller dennes stedfortræder, der har ret til at standse eller udsætte dokumentets offentliggørelse. Uautoriserede opslag og graffiti hører ikke ind under retten til at ytre sig.”

Den 30. august 2022 skrev skolens pædagogiske leder, Person 1, på fransk, i en mail til den daværende rektor for skolen, Person 2, bl.a.:

”Hvad Sagsøger angår, så har jeg truffet hende, og det er ikke en vane at bære slør. Hun ville bare ”prøve”, hvordan det føltes, fordi hun gerne vil bære det, når hun bliver ældre. Hun har forstået princippet om Laïcité.

Jeg ringer til familien.”

Den 16. januar 2023, kl. 03.40, skrev Sagsøgers far, Værgen 1, på engelsk en mail til Sagsøgers klasselærer, Vidne 1, hvorefter fremgår bl.a.:

”Dear Vidne 1

Please note that Sagsøger will attend school wearing a scarf from Monday. I have spoken to her about it and promised that I will support anything she chooses to do. I hope you will do the same. Sagsøger has been looking forward to this for long and now she has decided to do it. She was crying Friday shared about what would happen at school. At first I didn't know why. When I asked why are you crying she said because I want to wear my scarf but scared of what will happen. I have ensured her that nothing will happen and that people will always respect her not matter. I hope that Sagsøger will be treated by all as always. She loves the school, the team and her friends. She is smart and dedicated and hope that her choices will not make life harder for her.

I am myself sorry to have to write this mail because it should never have been a matter and that the essence of this mail should have been a natural way of living in co-existence. But unfortunately the world is not as simple as we might wish for it.

I hope you will write me a few words back to bring to Sagsøger.

Maybe if you just can help me raise the matter with the administration.

Thank you always for your support.

Best regards Værgen 1”

Vidne 1 svarede ved mail af samme dag, kl. 7.20:

”Kære Værge 1,
 Jeg har videregivet din besked til ledelsen. De skal være orienteret om det
 og klare til at modtage og hjælpe Sagsøger.
 Jeg er desværre ikke på skolen i dag. Jeg håber at hun får en god dag.
 Med venlig hilsen.
Vidne 1”

Værge 1 skrev i mail af samme dag, kl. 9.54, til Vidne 1:

”Hun blev sendt hjem.”

Den 16. januar 2023, kl. 11.42, sendte Værge 1 endvidere en mail til skolen:

”Dear Sirs

Can you please tell me why my daughter Sagsøger, was not allowed to be at school today?”

Br
Værge 1”

Person 2, svarede ved mail af samme dag, kl. 16.40, hvorefter fremgår bl.a.:

”Godaften Monsiur Værge 1,

Alle børn er velkomne i skolen når de respekterer reglerne.”

Værge 1 svarede ved mail af samme dag, kl. 17.26:

“Dear Person 2

Thank you for your mail.

Sagsøger was not allowed to attend class as she attended school with a scarf. She was very sad, felt offended and hurt by the treatment. I understand that the rules are to respect others of all faiths, races and cultures. My daughter is raised to have utmost respect for others. The rules protect the right of all individuals including freedom of religion. I can't see how Sagsøgers choice of clothing in anyway could break the rules.

The rules prohibit propaganda of religion and my three children are raised to respect others' faiths and never propagandize nor share their faith with others with any kind of purpose. I have read the rules and can't see how she broke them.

Therefore Sagsøger will be attending class tomorrow with her choices of wearing and hope you support her in her choices which respect her identity, background and culture.

Have a good evening.

Best regards Værge 1”

Person 2 svarede ved mail af samme dag, kl. 18.31:

”Godaften, hr.

Det er en samtale, som vi tager i morgen kl. 15.30, og som vi burde have haft tidligere for ikke at sætte Deres datter i en vanskelig situation. I mellemtiden skal Sagsøger komme i skole, som hun har gjort indtil fre - dag.”

Der er tale om maskinoversættelser af Person 2's nævnte mails, som er affat -tet på fransk. Parterne er enige om, at maskinoversættelserne kan lægges til grund.

Vidne 1 svarede ved mail af 17. januar 2023, kl. 11.52, på Værge 1's mail af 16. januar 2023, kl. 9.54:

”Kære Værge 1,
Jeg er rigtig ked af den store misforståelse der er opstået i går isært for Sagsøgers skyld. Jeg var sikker på at du havde drøftet det med ledelsen. Jeg håber at i kan have en positiv dialog i eftermiddag. Jeg kan desværre ikke være med.
Med venlig hilsen.
Vidne 1”

Sagsøger blev den 22. februar 2023 udmeldt af Sagsøgte (Skole) med kommentaren:

”Sagsøger er blevet udelukket af skolen pga. at hun har valgt at bære tørklæde på skolen.”

Der er enighed om, at kommentaren er skrevet af Værge 1 i forbindelse med udmeldelsen af Sagsøger via skolens hjemmeside.

Ved brev af 18. august 2023 meddelte Styrelsen for Undervisning og Kvalitet Sagsøgte (Skole), at der var indledt et tilsyn med skolens overholdelse af friskoleloven. Det fremgår af brevet, at tilsynet blev indledt på baggrund af en henvendelse fra Værge 1, som havde oplyst styrelsen om, at Sagsøger var blevet bortvist fra skolen, fordi hun tog i skole iført tørklæde.

I august 2023 blev der indsat et nyt afsnit 1.II.3.3 i skolens ordensreglement med følgende ordlyd:

”1.II.3.3 Overholdelse af ikke-religiøsitet

Det er forbudt for eleverne at bære symboler eller beklædning, der åbenlyst viser deres religiøse tilhørsforhold.”

Ved brev af 2. februar 2024 til Sagsøgte (Skole) meddelte Styrelsen for Undervisning og Kvalitet Sagsøgte (Skole), at det iværksatte enkeltsgstilsyn var afsluttet. Af styrelsen vurdering fremgår bl.a.:

”Særligt om skolens ordensregler og håndhævelse heraf

Det er styrelsens vurdering, at skolens ordensreglement og håndhævelse heraf er i overensstemmelse med frihed og folkestyre-kravet.

Styrelsen har bl.a. vægtet, at ordensreglementet bygger på frihed og folkestyre-kravet i fri- og privatskoleloven og på grundlæggende principper fra det franske skolesystem, herunder centrale principper om lighed, neutralitet og laïcité (fravær af religion, sekularisme). Styrelsen tillægger det positiv vægt, at ordenreglementet indeholder en beskrivelse af elevernes friheder som ytringsfrihed, foreningsfrihed og forsamlingsfrihed, men også tydeligt beskriver, hvordan disse friheder skal udøves med respekt for skolens centrale principper om bl.a. lighed, neutralitet og respekt for andre. Videre finder styrelsen, at skolen har redegjort for, at den tydeligt kommunikerer om indholdet af ordensreglementet både ved indskrivning af elever, i løbet af skoleåret og ved konkrete episoder, hvor skolen går i dialog med elever og forældre om forståelsen af ordensreglementet.

Styrelsen har noteret, at skolen ændrede indholdet af sine ordensregler i sommeren 2023, hvor skolen indskrev et forbud for eleverne mod at bære symboler eller beklædning, der åbenlyst viser elevernes religiøse tilhørsforhold. Styrelsen finder, at skolen har redegjort for, at indholdet af forbuddet allerede var gældende i medfør af skolens grundlæggende principper om lighed, neutralitet og laïcité (fravær af religion, sekularisme), men at skolen på baggrund af den konkrete episode i januar 2023 vurderede, at der var behov for at tydeliggøre forståelsen, hvorfor skolen indskrev forbuddet direkte i ordensreglerne.

Styrelsen finder derudover, at skolen har redegjort fyldestgørende for, hvordan ordensreglerne håndhæves, og at de håndhæves ens for alle elever. Styrelsen har i den forbindelse vægtet, at skolen har oplyst, at der har været meget få episoder, hvor skolen har skullet påtale forbuddet mod at bære religiøse symboler mv., fx en episode for ca. to år tilbage, hvor en elev blev bedt om at tage en halskæde med et stort kors af og episoden fra januar 2023, hvor en elev blev bedt om at tage sit tørklæde af. Styrelsen har desuden noteret sig, at skolen har oplyst, at den allerede i august 2022 gjorde eleven og forældrene opmærksomme på, at det ikke var tilladt at bære tørklæde på skolen.

Det er videre styrelsens vurdering, at skolen har redegjort for overvejelserne og hensynene bag forbuddet mod at bære religiøse symboler og beklædningsdele på skolen, og at disse er forenelige med frihed og folkestyre-kravet. Styrelsen har bl.a. lagt vægt på, at forbuddet ses at være begrundet i skolens grundlæggende principper om lighed, neutralitet og laïcité (fravær af religion, sekularisme). Forbuddet bygger efter skolens oplysninger på et hensyn om, at eleverne kan mødes lige og på et neutralt grundlag, hvor der ikke lægges pres på andre elever til at gå med noget bestemt. Styrelsen har videre vægtet, at skolen har redegjort for, at det grundlæggende princip om laïcité også er retningsgivende for andre traditioner eller arrangementer på skolen, hvor skolen er opmærksom på, at de ikke knyttes til en særlig religion.

Styrelsen finder på ovennævnte baggrund ikke, at skolens forbud mod at bære religiøse symboler og beklædningsdele er uforeneligt med frihed og folkestyre-kravet.

Styrelsen har dog hæftet sig ved formuleringen af forbuddet, som alene omfatter åbenlyse religiøse symboler eller beklædningsdele. Styrelsen finder, at der med denne formulering ikke er tale om et generelt forbud, men at der gives plads til nogle former af religiøse symboler, fx mindre smykker. Styrelsen bemærker, at forbuddet for nogle elever vil kunne opleves mere indgribende og begrænsende end for andre elever. Det gælder fx elever, der bekender sig til en religion, hvor større religiøse symboler eller beklædningsdele er en væsentlig del af religionsudøvelsen, fx at bære tørklæde, kippa eller turban.

Styrelsen finder derfor, at skolen fortsat og vedvarende skal have en opmærksomhed på, at skolens ordensregler formidles og håndhæves på en måde, hvor det ikke efterlader eleverne/nogle elever med et indtryk af, at reglerne ikke er og ikke håndhæves ens for alle.”

Der har under sagen foreligget fotos fra arrangementer på skolen. Efter det oplyste blev blandt andet ”I østen stiger solen op” og ”Dejlig er jorden” afsunget under et af arrangementerne. Det er ubestridt, at begge er optaget i Den Danske Salmebog.

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af Sagsøger, Værgen 2, Værgen 1, Vidne 2, Vidne 3, Vidne 4, Vidne 11, Vidne 5, Vidne 6, Vidne 1, Vidne 7, Vidne 8, Vidne 9 og Vidne 10.

Sagsøger har forklaret, at hun mener, at hun startede på Sagsøgte (Skole) i 2014, da hun var tre år gammel. Da hun er af marokkansk afstamning og gerne vil kunne kommunikere med sin marokkanske familie på blandt andet fransk, var det vigtigt for hende at gå på en fransk skole.

Forud for august 2022 havde hun prøvet at gå med tørklæde et par gange, men nu ville hun gerne prøve det også i skolen. Hun var blandt andet påvirket af nogle kusiner, som bar tørklæde. Det er en del af hendes identitet, og hun er opdraget med, at det er en god ting at gå med tørklæde. Det var også en måde at udtrykke sin religion og identitet på, ligesom når nogen går med kasket. Det var hendes egen beslutning. Hendes forældre pressede hende ikke, men hun drøftede det med sin mor, som sagde, at hun kunne gøre det, hvis hun ville.

Da hun i august 2022 mødte i skolen med tørklæde, fik hun ros af nogle af klassekammeraterne, som sagde, at det klædte hende. I historietimen fortalte læreren om "laïcité" og sagde, at man skulle respektere det, når en elev bar tørklæde, idet han samtidige fremhævede hende som eksempel. På et tidspunkt i løbet af skoledagen blev hun standset af en lærer, Vidne 10, som sagde til hende, at det ikke var tilladt at bære tørklæde på skolen, og at hun var nødt til at tage det af. Det undrede læreren, at ingen af de andre lærere havde sagt noget om tørklædet. Hun bad om lov til at beholde tørklædet på og forblive på skolen den sidste time. Denne tilladelse fik hun, hvorefter de skiltes, idet hun sagde til læreren, at hun ville tale med sine forældre om det. Det var på det tidspunkt ikke hendes plan at begynde at gå med tørklæde hver dag.

I løbet af efteråret var hun med sin far til skole-hjem-samtale. I den forbindelse sagde hun til lærerne, at hun påtænkte at begynde at gå i skole med tørklæde på. Hun opfattede det ikke sådan, at lærerne så det som et problem. I juleferien besluttede hun sig for, at hun nu ville begynde at gå med tørklæde i skolen. Baggrunden var, at en kusine og nogle veninder også var begyndt at bære tørklæde. Der var ikke noget pres på hende fra hendes forældre.

Da hun på den første skoledag i januar 2023 mødte med tørklæde på, fik hun i løbet af skoledagen besked om at komme til samtale hos en ansat på skolen ved navn Person 1. Person 1 sagde til hende, at det ikke var tilladt at gå med tørklæde på skolen, men at hun gerne måtte gå til time, hvis hun tog tørklædet af. Hun spurgte, om hun måtte beholde det på resten af dagen, men fik afslag. Det gjorde hende meget ked af det og fik hende til at græde. Efter at have ringet til sin mor, besluttede hun sig for at bede om lov til at gå hjem. Det fik hun, hvorefter hun gik hjem. Da hun kom hjem, spurgte hendes far, om hun ikke bare kunne droppe tørklædet, men det ville hun ikke, og hun spurgte derfor faderen, om ikke han kunne finde en anden skole, hvor det var tilladt at gå med tørklæde.

Hun har deltaget i et Luciaoptog i den tid, hun har gået på skolen. I sin fritid spiller hun fodbold. Det er ikke noget problem at gå med tørklæde til fodbold. Der var tidligere en pædagog på skolen, Person 3, som bar tørklæde i en periode. Hun mistede et skoleår som følge af skoleskiftet. Desuden mistede hun mange venner fra skolen. Hun har også været meget psykisk påvirket af episoden. Hun gik midlertidigt på en anden privatskole fra februar-juni 2023.

Væрге 2 har forklaret, at hun er Sagsøgers mor. Da Sagsøger første gang havde haft tørklæde på i skole, fortalte Sagsøger hende, at det var blevet positivt modtaget, men at en enkelt lærer havde sagt, at det ikke var tilladt. Der var ikke efterfølgende dialog med skolen om, at Sagsøger havde haft tørklæde på. Hun lod emnet ligge, da Sagsøger ikke på det tidspunkt havde besluttet sig for permanent at bære tørklæde.

Da Sagsøger inden skolestart i januar 2023 sagde, at hun nu ville bære tørklæde, drøftede de ikke, at en lærer på skolen tidligere havde sagt, at det ikke var tilladt. Hun regnede ikke med, at det i Danmark ville være et problem at bære tørklæde i skolen. Hun blev derfor overrasket, da Sagsøger grædende ringede hjem fra skole og fortalte, at hun ikke måtte bære tørklæde på skolen. Hun bad om at måtte tale med læreren og spurgte så læreren, hvor det stod skrevet, at man ikke måtte bære tørklæde på skolen. Det var helt nyt for hende, at man ikke måtte bære tørklæde på skolen. Spørgsmålet havde således ikke tidligere været drøftet hverken i forbindelse med indmeldelsen eller til forældremøder.

På hendes og hendes mands foranledning blev der holdt et møde på skolen. Atmosfæren på mødet var spændt, og hun opfattede det sådan, at beslutningen om, at Sagsøger ikke kunne fortsætte på skolen, hvis hun ønskede at bære tørklæde, allerede var taget. Hun bad på ny om at få oplyst, hvoraf det fremgik, at man ikke måtte bære tørklæde på skolen, men kunne ikke få svar på det.

Hun har selv deltaget i et julearrangement i Trossamfunds kirkesal, som var arrangeret af skolen. Der var et kor, men hun husker ikke, hvad der blev sunget, herunder om der blev sunget salmer.

Det er Sagsøgers eget valg at gå med tørklæde. Hverken hun eller hendes mand har lagt pres på hende. I dag er tørklædet en del af "fashion" eller et "modestatement", de unge godt kan lide. Sagsøgers ønske om at bære tørklæde var således begrundet både i, hvad der var moderne, og i hendes religion. Sagsøger har både kusiner, der går med tørklæde, og kusiner, som ikke gør.

Hun er selv lærer på en friskole. Sagsøger var elev på denne skole fra februar til juni 2023, men da hun ikke synes, det er hensigtsmæssigt, at Sagsøger er elev på den skole, hvor hun underviser, skiftede Sagsøger skole efter sommerferien 2023.

Det er rigtigt, at der på et tidspunkt var en pædagog på skolen, som gik med tørklæde. Ligeledes har der været en anden elev på skolen, som bar tørklæde. Hun husker ikke, hvornår det var.

Værgen 1 har forklaret, at han flere gange har set større elever, ansatte og forældre iført tørklæde på Sagsøgte (Skole). Han så sfo-pædagogen Person 3 med tørklæde på for ca. 3 år siden. Der har aldrig været regler om, at man ikke må være iført tørklæde på skolen. Han kom på skolen, når han skulle aflevere eller hente sine børn.

Under episoden i august 2022 var han ude at rejse. Han fik fortalt, at Sagsøger var gået i skole med tørklæde på, og at hun var blevet rost af både lærere og elever, men at hun havde fået at vide, at hun skulle tage tørklædet af. Det var hun blevet ked af. Han blev ikke kontaktet af skolen efter episoden.

Han og Sagsøger var til skole-hjem-samtale i december 2022 med Sagsøgers klasselærer og dansklærer. Han nævnte episoden fra august 2022 og sagde, at de gerne ville undgå noget lignende, hvis Sagsøger igen besluttede sig for at komme i skole med tørklæde på. Klasselæreren sagde, at lærerne havde talt om det, og at Sagsøger efter deres opfattelse ikke ville blive bedt om at tage tørklædet af igen. Han opfattede det således, at lærerne ville støtte Sagsøger i at have tørklæde på i skole. Klasselæreren sagde også, at det var vigtigt, at skolen blev orienteret, hvis Sagsøger besluttede sig for at møde med tørklæde igen. Hans mail af 16. januar 2023, kl. 03.40, var udtryk for en sådan orientering. Han tænkte ikke på, at det skulle drøftes med skolens ledelse.

Da Sagsøger i januar 2023 igen havde tørklæde på i skole, var det noget, som hun selv valgte. Han støttede Sagsøger, uanset hvad hun valgte. Sagsøger var i en alder, hvor hun udforskede ting, og hun ville i den forbindelse gerne prøve at gå med tørklæde. Det var en blanding af hensynet til hendes religion og identitet samt, hvad der var på mode, som påvirkede hende til at gå med tørklæde.

På mødet i januar 2023 med skolen var det rektor Person 2, som førte ordet. Han forstod ikke, hvad Sagsøger havde gjort, og hvorfor hun var blevet sendt hjem. Person 2 sagde imidlertid, at Sagsøger kun måtte komme i skole, hvis hun ikke havde tørklæde på. Han ville ikke tvinge Sagsøger til noget, og det stod ikke skrevet nogen steder, at hun ikke måtte have tørklæde på. Det var ikke propaganderende religionsudøvelse, når hun bar tørklæde. På mødet blev det meddelt, at Sagsøger kun kunne få lov til at færdiggøre 6. klasse på skolen, hvis hun ikke havde tørklæde på i skole.

Sagsøger skrev til nogle af sine lærere og fik tilsendt opgaver, som hun kunne lave hjemme, men hun blev mere indelukket og trist.

Han og hans hustru har været til mange arrangementer på skolen, herunder arrangementer med julesang, juletræer og guirlander. Han har aldrig tænkt over, at det er en religionsfri skole. Sagsøgers veninder går med smykker med kors og

stjerner. Sagsøger syntes, at hun blev diskrimineret, og han kunne ikke forklare hende hvorfor.

Vidne 2 har forklaret, at han siden august 2023 har været rektor på Sagsøgte (Skole). På skolen er mere end 40 forskellige nationaliteter og derfor også mange forskellige trosretninger og kulturer repræsenteret. Det er vigtigt for skolen at rumme elevernes store mangfoldighed og, at alle elever er lige og undervises uden hensyn til den enkeltes tro eller baggrund. Skolens vigtigste værdier er: åbenhed, omsorg og ambition.

”Laïcité” er et princip om lighed og respekt for alle religioner. Princippet sikrer en ramme om skolens aktiviteter, som er inkluderende og respektfuld. Ligeledes sikrer princippet neutralitet og adskillelse af undervisning og religion. Formålet hermed er at skabe et miljø, hvor der ikke er noget religiøst pres eller udøves religiøs propaganda.

I august 2023 ændrede skolen sit ordensreglement for at beskytte skolen fremadrettet, og fordi skolen ville sikre sig, at alle, der går på skolen, forstår princippet om ”laïcité” .

For ham er det et meget klart og forståeligt princip, som gælder for både lærere og elever. Princippet skal sikre, at det er elevernes indlæring, som er i fokus, at lærernes personlige overbevisninger ikke kommer til udtryk i undervisningen, og at der er neutralitet i lærer-elev-relationen. Skolen skal således være et neutralt rum, hvor eleverne ikke defineres af deres religion. Man skal møde mennesket før religionen. Derfor er det på skolen forbudt at bære tydelige religiøse symboler, herunder beklædningsgenstande der gør det muligt at fastlægge en persons religiøse tilhørsforhold på lang afstand. For eksempel et tørklæde, en turban eller et stort kors. Derimod er det tilladt at give udtryk for sin tro med mindre smykker, f.eks. et lille kors, en lille davidsstjerne, eller et islamisk smykke med et vers fra koranen.

Fillons lov angiver nøje, hvad der i Frankrig anses for tydelige religiøse symboler. Det charter, som det franske undervisningsministerium udgav i 2013, forklarer, hvad ”laïcité” indebærer, og inviterer til dialog. Det er den pædagogiske leder og rektor, som er ansvarlige for, at princippet om ”laïcité” håndhæves på skolen.

Trossamfunds kirkesal ligger tæt på skolen, og skolen lejer den derfor af og til, når der skal opsættes forestillinger, idet skolen ikke selv har et lokale af samme størrelse. Det er rigtigt, at der er opstillet juletræer på skolen i juletiden. Han anser ikke juletræerne som et religiøst symbol, men som udtryk for en kulturel skik. Juletræerne pyntes med kugler, men ikke med religiøse symboler, og der

er ingen stjerne i toppen. Skolens julekoncerter er med franske, danske og engelske sange, som ikke er religiøse.

Han ved ikke, hvad der gælder af ordensreglementer på andre skoler i AEFÉ-netværket rundt omkring i verden. Der er forskellige typer af skoler i AEFÉ-netværket med større eller mindre tilknytning til AEFÉ.

Vidne 3 har forklaret, at han i en periode var Sagsøgers historie- og geografilærer. Han var ansat på Sagsøgte (Skole) fra 2018 til 2024.

I august 2022 kom Sagsøger til undervisning med tørklæde på. Han var klar over, at det ikke var tilladt at bære tørklæde eller andre religiøse symboler på skolen, men han nævnte det ikke over for Sagsøger hverken i enrum eller i klassen, idet han ikke ville gøre hende ked af det og heller ikke ønskede at iredsætte hende foran hele klassen. Han fremhævede ikke Sagsøgers påklædning som eksempel på noget, man ikke måtte. I situationen forholdt han sig neutral, idet han ikke var forberedt på den, og det desuden var første gang, han var udsat for, at en elev på skolen bar tørklæde. Han gik ud fra, at Sagsøger havde tørklæde på på grund af sin religiøse overbevisning, men spørgsmålet herom var et, som skulle håndteres af den pædagogiske vejleder. Som lærer har han pligt til at være neutral, men også eleverne forventes at optræde neutralt på skolen.

I anledning af hændelsen blev det blandt lærerne drøftet, om man skulle arrangere en undervisningstime om "laïcité" og tale med de andre 6. klasser om spørgsmålet.

Vidne 4 har forklaret, at hun fra 2015 til udgangen af januar 2023 var ansat på Sagsøgte (Skole). Først som pædagogisk leder og senere som vicedirektor.

I sin tid på skolen har hun ikke lagt mærke til elever eller personale, som bar tørklæde.

Hun var ikke involveret i forbindelse med, at Sagsøger mødte i skole med tørklæde på i august 2022, og er ikke bekendt med de nærmere omstændigheder i forbindelse med det eller i forbindelse med skole-hjem-samtalen i december 2022.

Person 2 orienterede hende på et tidspunkt om episoden i januar 2023, men i øvrigt havde hun ikke noget med sagen at gøre, idet hun primært var beskæftiget med at sikre, at skolen levede op til de danske krav i forbindelse med folkeskolens afgangsprøve og studentereksamen, og hun i øvrigt stod over for at skulle fratræde sin stilling på skolen.

Hun deltog i mødet med Sagsøgers forældre i januar 2023, men er ikke klar over, hvordan det var blevet arrangeret. Mødet var præget af uenighed mellem Sagsøgers forældre og skolen, men hun spillede ikke selv en aktiv rolle på mødet og husker ikke, hvad der blev sagt på det. Religiøse symboler var ikke velkomne på skolen, fordi skolen byggede på et princip om, at religion og skole skulle holdes adskilt, men hun ved ikke hvem, der tog beslutningen om, at Sagsøger ikke måtte komme til undervisning med tørklæde på.

Vidne 11 har forklaret, at han har været Sagsøgers dansklærer på Sagsøgte (Skole).

Han har tidligere set elever og ansatte iført tørklæde på skolen, blandt andet har han set en rengøringsassistent med tørklæde på og to elever – den ene i løbet af 00'erne og den anden, som han kan genkende på et årsfoto for skoleåret 2012/2013, på et senere tidspunkt.

Han havde ikke hørt om episoden i august 2022, men til skole-hjem-samtalen i december 2022 fortalte Sagsøgers far, at Sagsøger gik med tørklæde i weekender og på ferie, og at hun nu også gerne ville have tørklæde på i skole. Han betragtede det som en orientering. Han husker ikke ordvekslingen, men Sagsøgers far var meget tydelig om, at det var Sagsøgers eget valg. Han husker ikke, om han sagde til Sagsøgers far, at det ville være problematisk eller uproblematisk, at Sagsøger mødte i skole med tørklæde, men han "satte ikke en fod ned" i forhold til det. Han talte ikke med andre på skolen om Sagsøgers ønske, før hun i januar 2023 mødte i skole med tørklæde på.

Da det skete, blev det ikke italesat af hverken ham selv eller de andre elever, men det skabte uro, da det ikke var sædvanligt, at en elev bar tørklæde. Senere på dagen hørte han, at Sagsøger var blevet sendt hjem. Lærerne talte om det dagen efter, og det blev også drøftet med ledelsen. Han husker et kort møde, hvor Person 2 talte om episoden og sagde, at forbuddet mod religiøse symboler på skolen kunne sidestilles med et krav om at bære uniform på en privatskole. Det blev også drøftet, at det skulle fremgå mere tydeligt af skolens regler, at man ikke måtte gå med tørklæde. Der var ikke drøftelser om at tillade Sagsøger at gå med tørklæde, mens hun færdiggjorde 6. klasse, men mange syntes, at det var hårdt, at Sagsøger blev sendt hjem.

Vidne 5 har forklaret, at han har været medlem af bestyrelsen for Sagsøgte (Skole) fra oktober 2019 til november 2022. Fra november 2020 til november 2021 var han formand for bestyrelsen. Han er selv tidligere elev på skolen, hvor han gik fra 1984 til 1998. Han har i dag to børn, som går på skolen.

Det er hans opfattelse, at ordensreglerne, som de var formuleret i januar 2023, ikke forbød brug af religiøse symboler. Hans søster Person 4, der gik på skolen fra 2008 til 2013, bar således tørklæde. Det fremgår af flere fotos fra perioden. Der har i øvrigt vist også været en SFO-pædagog og noget rengøringspersonale, som har båret tørklæde på skolen.

Han skrev en mail til skolens bestyrelse den 22. januar 2023, hvor han gjorde opmærksom på det. Der er andre AEFE-skoler, herunder i Sverige og Norge, hvor der er elever, som bærer tørklæde. Desuden er han bekendt med, at der har været en sag i Marokko om retten til at bære tørklæde i skolen.

Bestyrelsen deltager ikke i skolens daglige drift. Den varetages af rektor.

Vidne 6 har forklaret, at hun startede som viceretor på Sagsøgte (Skole) den 1. marts 2023, hvor hun afløste Vidne 4.

I forbindelse med sin ansættelse blev hun ikke orienteret om sagen vedrørende Sagsøger. Den hørte hun først om i august 2023, fordi pressen ringede til hende, og spurgte til sagen.

Hun var til stede på et møde den 14. juni 2023 i skolens ”Institutionsråd”, men da mødet foregik på fransk, hæftede hun sig ikke ved drøftelserne om forbudet mod at bære tørklæde på skolen.

Flere medarbejdere fra skolen deltog i et møde med Styrelsen for undervisning og kvalitet, herunder Person 1 og hun selv. Det er hendes opfattelse, at der blev svaret loyalt på styrelsens spørgsmål. Under mødet lagde hun blandt andet mærke til Vidne 2's forklaring om ”laïcité”, fordi hun ikke på det tidspunkt var bekendt med begrebet.

Vidne 1 har forklaret, at han har været ansat som lærer på Sagsøgte (Skole) siden 1994. I sin ansættelsestid har han to gange oplevet elever iført tørklæde på skolen. Den ene elev gik på skolen i 1990'erne. Den anden elev var Person 4, som blev student i 2013. Han husker ikke at have set elever iført tørklæde på skolen efter 2013.

Siden vedtagelsen af Fillons lov i 2005 har det ikke været tilladt at bære religiøse symboler på franske skoler. Det fremgår også af det charter, som det franske undervisningsministerium udstedte i 2013. Charteret bør hænge synligt på alle skoler, men han husker ikke, om det var opslået på Sagsøgte (Skole).

Kvinden iført tørklæde på personalefotoet for skoleåret 2017/2018 kender han ikke, men det er ikke en lærer, for så ville han kende hende. Han har ikke mødt

en SFO-pædagog med tørklæde. Da han er idrætslærer, er han ikke så ofte på skolen, der ikke har sin egen gymnastiksal.

Da Sagsøger i august 2022 mødte på skolen iført tørklæde, var han ikke til stede. Han hørte dog om det fra en kollega, men talte ikke med Sagsøger om det, idet det ikke tilkom ham. Som klasselærer på en fransk skole er hans rolle alene koordinerende.

Under skole-hjem-samtalen med Sagsøger og hendes far i december 2022 nævnte Sagsøgers far, at Sagsøger måske en dag ville bære tørklæde i skolen igen. Han sagde til Sagsøgers far, at det kunne være et problem, og at han ikke selv havde kompetence til at beslutte noget, men at Sagsøgers far skulle tale med skoleledelsen om det.

Sagsøgers far skrev den 16. januar 2023 en mail til ham, om at Sagsøger ville komme i skole med tørklæde på. Han vidste, at det ville blive et problem, og han videresendte derfor mailen til rektor Person 2 og til den pædagogiske leder Person 1. Han forstod, at Sagsøgers ønske om at bære tørklæde var religiøst begrundet. Han så ikke Sagsøger den 16. januar 2023, for han var ikke på skolen. Han var ikke involveret i beslutningen om at sende Sagsøger hjem, men blev orienteret om episoden af en kollega.

Vidne 7 har forklaret, at hun har været medlem af bestyrelsen for Sagsøgte (Skole) fra 2017. Fra december 2022 til oktober 2023 var hun bestyrelses - formand. Hun har haft børn på skolen siden 2015 og har det fortsat. Hun har aldrig set lærere eller elever iført tørklæde på skolen, men som mor er hun naturligvis ikke inde på skolen hver dag. Hun husker ikke SFO-pædagogen Person 3.

Ordensreglerne udleveres til og underskrives af elevernes forældre, når et barn indskrives på skolen. Skolens bestyrelse har ansvaret for økonomien, mens ledelsen har ansvaret for pædagogikken og den daglige drift. Institutionsrådet støtter ledelsen i det pædagogiske arbejde og fastsætter bl.a. ordensreglerne.

Bestyrelsen blev ikke orienteret om, at en elev var mødt i skole iført tørklæde i august 2022, men hørte først om det efterfølgende. Bestyrelsen havde i den anledning en drøftelse med ledelsen om, at religiøse symboler var forbudt. Skolen følger de franske principper, herunder princippet om, at man som lærer og elev ikke viser sin religion.

Efter at Sagsøger i januar 2023 var mødt i skole iført tørklæde, blev bestyrelsen involveret, fordi Sagsøgers far, Værgen 1, skrev en mail til ledelsen, bestyrelsen og institutionsrådet. Værgen 1 ønskede et møde. Bestyrelsen ville gerne imødekomme dette ønske, og der blev derfor den 19. januar 2023 sendt en mail fra bestyrelsen til Værgen 1. I mailen, som var på engelsk, blev det

gjort klart, at bestyrelsen havde samme holdning som ledelsen og anså ”laïcité” som en væsentlig del af skolens værdigrundlag, der ikke kunne fraviges. Bestyrelsen modtog ikke noget svar fra Væрге 1, og der blev aldrig afholdt et møde mellem ham og bestyrelsen.

Det var hendes opfattelse, at princippet om ”laïcité” var så kendt og klart, at der ikke var behov for at ændre ordensreglementet. I juni 2023 blev det imidlertid besluttet i institutionsrådet, at ordensreglementet skulle tydeliggøres, så man i fremtiden undgik tilsvarende situationer. Bestyrelsen støttede ledelsen i den forbindelse.

I forbindelse med det tilsyn på skolen, som Styrelsen for undervisning og kvalitet gennemførte i 2023/24, blev der holdt et møde med deltagelse af repræsentanter for styrelsen, skolens bestyrelse, ledelsen, lærergruppen og institutionsrådet. Styrelsen fik alle ønskede oplysninger og overværede også undervisning. Styrelsen var blandt andet interesseret i, hvorvidt skolens lærere og elever var bekendt med princippet om ”laïcité” .

Bestyrelsen anså ikke de henvendelser, bestyrelsen modtog fra blandt andet Vidne 5, som advarsler, men som meningstilkendegivelser. Da der var tale om en personsag, besvarede bestyrelsen ikke henvendelserne.

Vidne 8 har forklaret, at hun har været ansat som lærer på Sagsøgte (Skole) siden august 2021.

Hun så ikke Sagsøger med tørklæde på i august 2022 og blev heller ikke orienteret om, at Sagsøger var mødt til undervisningen iført tørklæde.

Ligeledes så hun ikke Sagsøger iført tørklæde i januar 2023, men hørte om det i forbindelse med, at Sagsøger ikke kom til time. De andre elever i klassen fortalte, at Sagsøgers fravær skyldtes, at Sagsøger havde haft tørklæde på den foregående dag. Det er ikke hendes ansvar, at ordensreglerne håndhæves, så hun foretog sig ikke noget i den anledning.

Beslutningen om at sende Sagsøger hjem blev truffet af ledelsen. Efterfølgende blev hun bedt om at sende undervisningsmateriale til Sagsøger på mail og følge op på Sagsøgers opgaveløsning. Sagsøger lavede hjemmearbejde frem til vinterferien, hvorefter hun blev udmeldt af skolen.

I januar 2023 kendte hun ikke skolens ordensregler. Men da det er en fransk skole i AEFE-netværket, gik hun ud fra, at skolens ordensregler svarede til ordensreglerne på andre AEFE-skoler uden for Frankrig. Hun har tidligere været lærer på en anden AEFE-skole i EU. Det var derfor naturligt for hende at følge princippet om ”laïcité” , som indebærer, at lærerne ikke må kunne skelne mel-

lem eleverne på grundlag af religiøse symboler. Af den grund blev hun overrasket over, at spørgsmålet om, hvorvidt man måtte bære tørklæde på skolen, overhovedet var et tema. Efter 2013 blev princippet om "laïcité" indskærpet af det franske undervisningsministerium, og ministeriets charter om "laïcité" kom til at indgå i læreruddannelsen. Princippet om "laïcité" indebærer et forbud mod at bære enhver form for religiøse symboler, herunder kors, smykker og medaljer, i undervisningen. Forbuddet omfatter både lærere og elever. Hvis hun på skolen ser en elev bære et religiøst symbol, beder hun eleven om at skjule symbolet under tøjet.

Hun har ikke i sin ansættelsestid set nogen elever eller lærere iført tørklæde på skolen. Hun kender ikke SFO-pædagogen Person 3.

Vidne 9 har forklaret, at hun har været ansat som lærer på Sagsøgte (Skole) siden august 2018.

Hun så ikke Sagsøger med tørklæde på i august 2022 og blev heller ikke orienteret om, at Sagsøger var mødt til undervisningen iført tørklæde.

Den 18. januar 2023 modtog hun en mail fra rektor Person 2 med orientering om, at Sagsøger var mødt i skole iført tørklæde, og at Sagsøger i den forbindelse havde fået at vide, at hun ikke kunne deltage i undervisningen iført tørklæde. Det fremgik desuden af mailen, at Sagsøger ikke var bortvist eller tildelt anden pædagogisk straf, og at lærerne derfor skulle sørge for, at hun fortsat modtog undervisningsmateriale derhjemme. Mailen var sendt til alle Sagsøgers lærere samt til de pædagogiske vejledere Person 1 og Vidne 10. Sagsøger og hun udvekslede herefter opgavebesvarelser m.v. et par gange om ugen. Sagsøger var flittig og grundig og kunne uden videre være kommet tilbage til klasseundervisningen. Det er ikke noget problem, at en elev modtager fjernundervisning i en periode. Der var f.eks. meget fjernundervisning under corona. Hun overvejede ikke at give Sagsøger eneundervisning efter skoletid.

Kvinden iført tørklæde på personalefotoet fra skoleåret 2017/2018 tilhørte rengøringsteamet. Kvinden var stadig på skolen i august 2022 og gjorde rent om aftenen. Hun har selv set kvinden bære tørklæde.

Hun kender ikke Person 4 eller en SFO-pædagog ved navn Person 3.

Hun er bekendt med, at skolens ordensreglementet på et tidspunkt blev ændret. Skolens principper om "laïcité" og neutralitet fremgik imidlertid også af det tidligere ordensreglement. Hun ved ikke, om AEFE-skolerne i udlandet har de samme ordensregler som Sagsøgte (Skole).

Vidne 10 har forklaret, at han har været ansat på Sagsøgte (Skole) siden januar 2013. Til daglig bliver han kaldt "Kaldenavn". Han er vicepædagogisk vejleder. Person 1 er hans chef. Som pædagogisk vejleder beskæftiger han sig med elevernes trivsel.

Da Sagsøger i august 2022 mødte i skole med tørklæde på, fortalte han Sagsøger, at det ifølge skolens ordensregler ikke var tilladt. Han sagde desuden til Sagsøger, at hun skulle fortælle sine forældre, at religiøse symboler ikke er tilladt i skolen. Næste dag kom Sagsøger i skole uden tørklæde på. Han ved ikke, om Person 1 talte med Sagsøgers forældre i forlængelse af episoden.

Han var ikke involveret i forbindelse med, at det i januar 2023 blev besluttet at sende Sagsøger hjem fra skole.

I 2024 var der en elev i 3.g, som bar et meget stort kors om halsen. Han bad eleven om at tage korset ind under tøjet, hvilket eleven herefter gjorde. Derudover har han ikke oplevet, at elever på skolen har båret religiøse symboler.

Han husker ikke en elev ved navn Person 4.

Kvinden iført tørklæde på personalefotoet fra skoleåret 2017/2018 var ikke en lærer, men måske en fra rengøringsteamet.

Han ved ikke, hvilke ordensregler, der var gældende i august 2022, og han er ikke bekendt med, at ordensreglerne blev ændret i 2023.

Det retlige grundlag

Friskoleloven indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

”§ 1. Friskoler og private grundskoler (frie grundskoler) kan inden for rammerne af denne lov og lovgivningen i øvrigt give undervisning, der stemmer med skolernes egen overbevisning, og tilrettelægge undervisningen i overensstemmelse med denne overbevisning. Skolerne afgør inden for de samme rammer frit, hvilke elever de vil have på skolerne. Stk. 2. Frie grundskoler giver undervisning inden for børnehaveklasse og 1.-9. klassetrin, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Skolerne skal efter deres formål og i hele deres virke forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Skolerne kan tillige omfatte 1-årig undervisning på 10. klassetrin.

...

§ 4 a. Skolen skal, inden skolen træffer en beslutning om udskrivning af en elev, sikre, at eleven inddrages, så elevens perspektiv og eventuelle

synspunkter kan komme til udtryk alt efter elevens alder og modenhed. Dette skal ske ved samtale med eleven eller på anden måde, der ved inddragelse af eleven belyser elevens perspektiv. Elevens perspektiv og eventuelle synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med elevens alder og modenhed. Eleven kan ved samtale med skolen lade sig bistå af en eller flere bisiddere.

Stk. 2. Forpligtelsen til, inden skolen træffer en beslutning om udskrivning, at inddrage eleven ved samtale gælder ikke, hvis det må antages at være til væsentlig skade for eleven.

Stk. 3. Skolen skal sikre skriftlig dokumentation for inddragelse efter stk. 1 eller for grundlaget for undladelse efter stk. 2.”

Friskolelovens § 1, stk. 1, fik sin nuværende ordlyd ved lov nr. L 336 af 18. maj 2005 om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. Af de almindelige bemærkninger til ændringsloven fremgår bl.a. (LFF nr. L 105 af 23. februar 2005):

”1.1. Generelt

...

Lovforslaget er en opfølgning på regeringens strategi for bedre integration, idet regeringen lægger vægt på, at også de frie grundskoler forstærker deres indsats for at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre. Der er efter regeringens opfattelse behov for, at de frie grundskoler også udvikler og styrker elevernes kendskab til og respekt for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Endelig finder regeringen, at der bør ske en lovfæstelse af skolernes grundlæggende frihed til - inden for de rammer, som lovgivningen giver herfor - at give en undervisning, der stemmer med skolens egen overbevisning, at tilrettelægge undervisningen i overensstemmelse med denne overbevisning samt til at afgøre, hvilke børn den vil have som elever på skolen. Hermed sikres bl.a. en større grad af klarhed i selve lovens tekst om, at hensynet til skolernes ret til udøve deres frihed skal indgå med stor vægt i tilsynet, når der skal træffes afgørelse om, hvorvidt en skole overholder en eller flere af lovens øvrige bestemmelser, herunder de bestemmelser med øgede krav til skolernes undervisning, som er indeholdt i lovforslaget.

Dette må anses for væsentligt, når der samtidig i lovforslaget stilles forslag om øgede krav fra samfundets side, som de frie grundskoler skal leve op til som betingelse for at kunne have den betydelige frihed, som de fortsat skal have.

...

2.1. Lovforslagets fem hovedelementer

Lovforslaget indeholder fem hovedelementer:

...

5) Lovfæstelse af skolernes grundlæggende frihed til at give en undervisning, der stemmer med skolens egen overbevisning, at tilrettelægge undervisningen i overensstemmelse med denne overbevisning samt at afgøre, hvilke børn den vil have som elever på skolen

...

Ad 5. Lovfæstelse af skolernes grundlæggende friheder

De frie grundskoler er historisk helt grundlæggende karakteriseret ved, at de inden for lovens rammer har frihed til at give og tilrettelægge en undervisning, der stemmer med skolens egen overbevisning, uanset om denne overbevisning er af kulturel, religiøs, politisk eller anden karakter. Det samme gælder skolernes ret til selv at afgøre, hvilke elever de vil have. Herved har dansk grundskolekultur sikret et væsentligt frirum til forældrene til at have eller selv skabe sig et alternativ til den offentlige folkeskole. Dette princip om skolefrihed, som blev grundlovsfæstet i 1915, har fundet udtryk i Grundlovens § 76. Skolefriheden modsvarer af den grundlæggende pligt for skolerne til at sikre, at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Regeringen finder derfor, at der bør ske en lovfæstelse af skolernes grundlæggende friheder for derved at sikre, at den væsentlige balance mellem på den ene side skolernes grundlæggende friheder og på den anden side skolernes pligter fremgår af loven. En lovfæstelse af skolernes grundlæggende frihed vil naturligvis ikke kunne begrunde, at skolerne kan unddrage sig opfyldelsen af deres forpligtelser efter lovgivningen, herunder særligt pligten til at sikre, at skolernes undervisning står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, og pligten til at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre.”

Af de specielle bemærkninger til friskolelovens § 1, stk. 1, fremgår bl.a.:

”Til § 1

Til nr. 1

Efter lovforslaget præciseres, at en fri grundskole indenfor rammerne af loven og lovgivningen i øvrigt kan give undervisning, der stemmer med skolens egen overbevisning og frit kan afgøre, hvilke elever den vil have på skolen. Bestemmelsen, hvormed det tilsigtes at lovfæste den grundlæggende frihed, som skoler efter den gældende lov er forudsat at have, skal sikre, at hensynet til skolernes grundlæggende frihed fortsat indgår med stor vægt i tilsynet med lovens overholdelse.

...

De frie grundskoler er omfattet af lov om etnisk ligebehandling og lov om inkorporering af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Skolerne må således ikke forskelsbehandle på grund af race eller etnisk oprindelse, herunder i forbindelse med beslutninger om, hvem de vil have som elever. I øvrigt henvises til bemærkningerne til forslag nr. 3 nedenfor.”

Af de specielle bemærkninger til friskolelovens § 4 a fremgår bl.a. (LFF nr. L 50 af 8. oktober 2020):

”Det foreslås i et nyt § 4 a stk. 1, 1. pkt., at skolen, inden skolen træffer en beslutning om udskrivning af en elev, skal sikre, at eleven inddrages, så elevens perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk alt efter elevens alder og modenhed.

Ved "udskrivning" forstås en skoles ensidige beslutning om, at en elevs indskrivning på skolen bringes til ophør uanset årsagen hertil. Det omfatter udskrivninger, der besluttet af skolen, uanset om udskrivningen er begrundet i elevens, forældrenes eller skolens forhold, og uanset om udskrivningen sker med et varsel eller med øjeblikkelig virkning (bortvisning). Forældrenes beslutning om at udskrive et barn fra en skole vil derimod ikke være omfattet af den foreslåede bestemmelse. Det gælder, også selvom forældrenes beslutning træffes på baggrund af, at skolen har rettet henvendelse til dem om forhold i forbindelse med en elevs skolegang. Det vil være skolen, der skal dokumentere, at forældre selv har udskrevet deres barn fra skolen. Forældrenes manglende betaling af evt. egenbetaling kan i sig selv ikke betragtes som en henvendelse til skolen om at udskrive en elev.

"At eleven inddrages" betyder, at skolen skal give eleven mulighed for at udtrykke sit perspektiv og eventuelle synspunkter før skolens beslutning om udskrivning.

Det bemærkes, at forslaget alene vil omfatte situationer, hvor skolen træffer en beslutning om en udskrivning af en elev. Hvis det er forældre eller en elev, der er fyldt 18 år, som selv udskriver eleven af skolen, er det således ikke omfattet af forslaget."

Lov om etnisk ligebehandling indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

"Formål og anvendelsesområde

§ 1. Loven har til formål at forhindre forskelsbehandling og at fremme ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse.

...

Forbud mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse

§ 3. Ingen må udsætte en anden person for direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af vedkommendes eller en tredjemands race eller etniske oprindelse.

Stk. 2. Der foreligger direkte forskelsbehandling, når en person på grund af race eller etnisk oprindelse behandles ringere, end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation.

Stk. 3. Der foreligger indirekte forskelsbehandling, hvis en tilsyneladende neutral bestemmelse, betingelse eller praksis vil stille personer af en bestemt race eller etnisk oprindelse ringere end andre personer, medmindre den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et sagligt formål og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige.

..."

Grundlovens § 4 og § 70 har følgende ordlyd:

” § 4. Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten.”

” § 70. Ingen kan på grund af sin trosbekendelse eller afstamning berøves adgang til den fulde nydelse af borgerlige og politiske rettigheder eller unddrage sig opfyldelsen af nogen almindelig borgerpligt.”

FN's Børnekonvention indeholder blandt andet følgende bestemmelse:

”Artikel 14

1. ...
2. ...
3. Frihed til at udøve sin religion eller overbevisning kan kun underkastes sådanne begrænsninger, som er foreskrevet ved lov, og som er nødvendige for at beskytte den offentlige sikkerhed, orden, folkesundheden, sædeligheden eller andre menneskers grundlæggende rettigheder og friheder.”

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

”Ret til respekt for privatliv og familieliv

Art. 8

Stk. 1. Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.

Stk. 2. Ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.

Ret til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed

Art. 9

Stk. 1. Enhver har ret til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed; denne ret omfatter frihed til at skifte religion eller tro samt frihed til enten alene eller sammen med andre, offentligt eller privat at udøve sin religion eller tro gennem gudstjeneste, undervisning, andagt og overholdelse af religiøse skikke.

Stk. 2. Frihed til at udøve sin religion eller tro skal kun kunne underkastes sådanne begrænsninger, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til den offentlige tryghed, for at beskytte den offentlige orden, sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.

Ytringsfrihed

Art. 10

Stk. 1. Enhver har ret til ytringsfrihed. Denne ret omfatter meningsfrihed og frihed til at modtage eller meddele oplysninger eller tanker, uden indblanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til landegrænser. Denne artikel forhindrer ikke stater i at kræve, at radio-, fjernsyns- eller filmforetagender kun må drives i henhold til bevilling.

Stk. 2. Da udøvelsen af disse frihedsrettigheder medfører pligter og ansvar, kan den underkastes sådanne formaliteter, betingelser, restriktioner eller straffebestemmelser, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, territorial integritet eller offentlig tryghed, for at forebygge uorden eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden, for at beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder, for at forhindre udspredelse af fortrolige oplysninger, eller for at sikre domsmagtens autoritet og upartiskhed.

Forbud mod diskriminering**Art. 14**

Nydelsen af de i denne konvention anerkendte rettigheder og friheder skal sikres uden forskel på grund af køn, race, farve, sprog, religion, politisk eller anden overbevisning, national eller social oprindelse, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel eller ethvert andet forhold.”

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har i dom af 4. december 2008, Dogru mod Frankrig (sagsnr. 27058/05) anført bl.a.:

”II. RELEVANT DOMESTIC LAW AND PRACTICE A. The concept of secularism in France

17. In France, the exercise of religious freedom in public society, and more particularly the issue of wearing religious signs at school, is directly linked to the principle of secularism on which the French Republic was founded.

18. Arising out of a long French tradition, the concept of secularism has its origins in the Declaration of the Rights of Man and of the Citizen of 1789, Article 10 of which provides that “No one shall be disquieted on account of his opinions, including his religious views, provided their manifestation does not disturb the public order established by law.” It also appears in the key Education Acts of 1882 and 1886, which introduced state primary education on a compulsory and secular basis. The real keystone of French secularism, however, is the Act of 9 December 1905, known as the Law on the Separation between Church and State, which marked the end of a long conflict between the republicans, born of the French Revolution, and the Catholic Church. Section 1 provides: “The Republic shall ensure the freedom of conscience. It shall guarantee free participation in religious worship, subject only to the restrictions laid down hereinafter in the interest of public order.” The principle of separation is affirmed in section 2 of the Act: “the Republic may not recognise, pay stipends to or subsidise any religious denomination.” A number of consequences flow from this

“secular pact” both for public services and users. It implies an acknowledgement of religious pluralism and State neutrality towards religions. In return for protection of his or her freedom of religion, the citizen must respect the public arena that is shared by all. The principle was then enshrined in the Preamble to the Constitution of 27 October 1946, which has had constitutional status since a decision of the Constitutional Council of 15 January 1975, which states: “The Nation guarantees equal access for children and adults to instruction, vocational training and culture. The provision of free, public and secular education at all levels is a duty of the State.” Lastly, the principle acquired actual constitutional status in Article 1 of the Constitution of 4 October 1958, which provides: “France shall be an indivisible, secular, democratic and social Republic. It shall ensure the equality of all citizens before the law, without distinction of origin, race or religion. It shall respect all beliefs.”

...

B. The Court's assessment

...

c) “Necessary in a democratic society”

61. The Court reiterates that while religious freedom is primarily a matter of individual conscience, it also implies, *inter alia*, freedom to manifest one's religion, alone and in private, or in community with others, in public and within the circle of those whose faith one shares. Article 9 lists a number of forms which manifestation of one's religion or belief may take, namely worship, teaching, practice and observance. It does not, however, protect every act motivated or inspired by a religion or belief and does not always guarantee the right to behave in a manner governed by a religious belief (see *Leyla Sahin*, cited above, §§ 105 and 212).

62. The Court notes next that in a democratic society, in which several religions coexist within one and the same population, it may be necessary to place restrictions on this freedom in order to reconcile the interests of the various groups and ensure that everyone's beliefs are respected (see *Leyla Sahin*, cited above, § 106).

...

64. The Court also reiterates that the State may limit the freedom to manifest a religion, for example by wearing an Islamic headscarf, if the exercise of that freedom clashes with the aim of protecting the rights and freedoms of others, public order and public safety (see *Leyla Sahin*, cited above, § 111, and *Refah Partisi (the Welfare Party) and Others v. Turkey* [GC], nos. 41340/98, 41342/98, 41343/98 and 41344/98, § 92, ECHR 2003-II)."

Parternes synspunkter

Sagsøger har til støtte for sine påstande henvist til påstandsdokument af 17. september 2025 og brev af 30. januar 2023 fra Advokat til Sagsøgte (Skole) og har under hovedforhandlingen navnlig anført, at or-

densreglementet for Sagsøgte (Skole), som det var formuleret i januar 2023, ikke udgør en tilstrækkelig hjemmel til at fastslå, at det ikke på dette tidspunkt var tilladt at bære tørklæde på skolen eller til at sanktionere brug af tørklæde ved bortvisning, sådan som det de facto er sket.

Sagsøgte (Skole) har i øvrigt ikke dokumenteret, at forældrene som påstået har skrevet under på at have modtaget ordensreglementet, eller at charteret om ”laïcité” i skolen var bekendtgjort ved opslag på skolen.

Ligeledes bestrides det, at der, efter at Sagsøger mødte i skolen med tørklæde på i august 2022, blev holdt et møde med forældrene eller i øvrigt foretaget noget fra skolens side, som gør, at forældrene kan anses for at have været bekendt med det påståede forbud mod at bære tørklæde på skolen.

Dertil kommer, at skolen ikke håndhævede reglerne, idet der tidligere havde været en elev på skolen, som bar tørklæde, ligesom der havde været en medarbejder i SFO'en og en anden medarbejder, som bar tørklæde. Dette var skolen udtrykkeligt blevet gjort opmærksom på, af et tidligere medlem af bestyrelsen.

Desuden blev der på skolen afholdt luciaoptog og julearrangementer, hvorunder der blev sunget salmer fra Den Danske Salmebog, som for eksempel ”I østen stiger solen op” og ”Dejlig er jorden” .

Hvis ordensreglementet, som det var formuleret i januar 2023, havde udgjort tilstrækkelig hjemmel til at fastslå, at det ikke var tilladt at bære tørklæde på skolen, havde det ikke været nødvendigt efterfølgende at ændre det.

Brevet af 2. februar 2024 fra Styrelsen for undervisning og kvalitet indeholder ikke nogen godkendelse af skolens handlemåde og vedrører i øvrigt ikke den konkrete sag.

Sagen skal som anført i påstandsdokumentet afgøres i overensstemmelse med § 1, stk. 2 og 3, jf. § 2 i lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet mv. eller disse bestemmelsers analogi. Desuden skal retten benytte lov om etnisk ligebehandling, selv om dette ikke er anført i påstandsdokumentet. Efter begge love er det Sagsøgte (Skole), som har bevisbyrden for, at princippet om ligebehandling ikke er blevet tilsidesat. Denne bevisbyrde har skolen ikke løftet.

Sagsøgte (Skole) har ved at forbyde Sagsøgers brug af religiøs hovedbeklædning overtrådt friskolelovens § 1, stk. 2. Desuden har skolen i forbindelse med de facto bortvisningen overtrådt friskolelovens § 4 a, idet skolen ikke forud for denne har sikret, at Sagsøger blev inddraget i skolens beslutning.

I øvrigt må Sagsøgte (Skole) på grund af det økonomiske tilskud, skolen modtager, betragtes som en kvasioffentlig skole.

Sagsøgte (Skole) kan ikke påberåbe sig fransk lovgivning i sagen og kan ikke sætte sig udover den religionsfrihed, som i Danmark er sikret ved blandt andet grundlovens § 70. Det danske samfund er i modsætning til det franske samfund ikke et sekulært samfund, jf. grundlovens § 4.

Sagsøgers rettigheder nyder beskyttelse efter børnekonventionens artikel 14, stk. 3, samt EMRK artikel 8 om retten til familieliv, artikel 9 om religionsfrihed, artikel 10 om ytringsfrihed og artikel 14 om forbud mod diskriminering. Såvel Menneskerettighedsdomstolens praksis som praksis fra de danske domstole understøtter Sagsøgers synspunkter. Anstaltsbetragtninger kan ikke indskrænke religions- og ytringsfriheden.

De beløb, som Sagsøger kræver i erstatning og godtgørelse, er i overensstemmelse med Erstatningsnævnets praksis.

Sagsøgte (Skole) har til støtte for sine påstande henvist til påstandsdokument af 24. september 2025 og har under hovedforhandlingen navnlig anført, at sagsøgers påstande 1, 1a, 5 og 6 bør afvises, da de reelt er anbringender til støtte for påstand 7 og 8, som Sagsøger ikke har nogen retlig interesse i at få prøvet. Desuden savner påstand 5 og 6 den fornødne klarhed til domfældelse.

Det følger udtrykkeligt af friskolelovens § 1, at en privatskole inden for rammerne af friskoleloven og lovgivningen i øvrigt kan give og tilrettelægge undervisning i overensstemmelse med skolens egen overbevisning. Af forarbejderne til friskoleloven følger endvidere, at skolen i sin optagelsespraksis ikke må udøve diskrimination på baggrund af køn eller etnicitet, men at skolen, hvis den bygger på en bestemt religiøs overbevisning, ikke er afskåret fra kun at have elever med den samme religiøse overbevisning.

Skolen er i forlængelse heraf berettiget til at fastsætte for eksempel et ordensreglement, der sikrer, at skolens virke sker i overensstemmelse med skolens værdigrundlag og overbevisning.

Det er fast antaget i retspraksis fra både Højesteret og Menneskerettighedsdomstolen, at der i den forbindelse kan ske indgreb i den enkeltes frihedsrettigheder forudsat, at indgrebet forfølger et legitimt formål, at det er baseret på saglighed og proportionalitet, og at det er nødvendigt.

Sagsøgte (Skole)s værdigrundlag tager udgangspunkt i princippet om "laïcité". Formålet hermed er at sikre et neutralt og trygt læringsmiljø uden pres eller risiko for eksklusion på grund af den enkeltes tro. Det er både sagligt og

legitimt og forhindrer ikke skolens elever i at udøve deres religion uden for skoletiden.

Det fremgår af bevisførelsen under sagen, herunder de afgivne forklaringer og forældrenes korrespondance med skolen i tiden mellem august 2022 og januar 2023, at Sagsøger og hendes forældre var bekendte med, at det ikke var tilladt at bære tørklæde i skolen. Hvis forældrene havde den modsatte opfattelse, havde det ikke været nødvendigt for Værge 1 den 16. januar 2023, kl. 03.40, at sende en mail til en ansat på skolen med oplysning om, at Sagsøger senere på dagen ville møde i skole med tørklæde på.

Det er herefter uden betydning, om forældrene have modtaget ordensreglementet eller skrevet under på det.

Ligeledes er det uden betydning, om der forud for implementeringen af Fillons lov og det charter, som det franske undervisningsministerium, udgav i 2013, har været elever på skolen, som bar tørklæde.

Ordensreglementet for skolen, som det var formuleret i januar 2023, udgjorde et tilstrækkeligt klart grundlag for at pålægge Sagsøger ikke at bære tørklæde i skolen. Der er ikke ført bevis for, at ordensreglementet ikke var gældende for alle elever, eller at det ikke blev håndhævet af skolen.

Styrelsen for undervisning og kvalitet har ved sin afgørelse af 3. februar 2024 konkluderet, at skolens reglement og håndhævelsen af reglementet er lovlig, sagligt begrundet og i overensstemmelse med friskolelovens krav om frihed- og folkestyre.

Sagsøger blev ikke bortvist fra skolen, men udmeldt af denne af sine forældre.

Sagsøger har ikke lidt noget erstatningsberettigende tab og har ikke noget krav på godtgørelse for tort, da hun ikke har været udsat for en retsstridig krænkelse.

Rettens begrundelse og resultat

Sagsøgers påstande om erstatning og godtgørelse for tort (påstand 7 og 8)

Efter bevisførelsen kan det lægges til grund, at Sagsøger og hendes forældre i januar 2023 var bekendte med, at der på Sagsøgte (Skole) gjaldt et forbud mod i forbindelse med undervisningen at bære religiøs hovedbeklædning i form af tørklæde.

Retten har herved lagt vægt på Vidne 7's forklaring om, at skolens ordensregler udleveres til og underskrives af forældrene, når et barn indskrives

på skolen, på Sagsøgers og Vidne 10's forklaringer om, at Sagsøger i august 2022 fik at vide, at det ikke var tilladt at have tørklæde på i skolen, på Vidne 1's forklaring om drøftelserne under skole-hjem-samtalen i december 2022 samt ikke mindst på den mail, som Værge 1 sendte til Vidne 1 den 16. januar 2023, kl. 03.40, få timer før Sagsøger for anden gang mødte i skolen iført tørklæde.

Den omstændighed, at Sagsøgte (Skole) efter januar 2023 ændrede sit ordensreglement med henblik på at tydeliggøre forbuddet mod at bære åbenlyse religiøse symboler og religiøs beklædning kan ikke føre til en anden vurdering.

Ligeledes kan det ikke føre til en anden vurdering, at der i andre lande måske er skoler tilknyttet AEFE-netværket, som har andre ordensregler, eller som ikke håndhæver et eventuelt forbud mod at bære religiøs hovedbeklædning i form af tørklæde.

Heller ikke den omstændighed, at der på skolen har været opstillet et juletræ og sunget sange, som står i Den Danske Salmebog, kan føre til en anden vurdering.

Det er ubestridt, at Sagsøger efter den 16. januar 2023 og frem til den 22. februar 2023, hvor Værge 1 udmeldte hende af skolen, modtog undervisning af sine sædvanlige lærere hjemmefra. På den baggrund og henset til de specielle bemærkninger til friskolelovens § 4 a, stk. 1, 1. pkt., finder retten, at Sagsøgte (Skole)s afvisning af at lade Sagsøger bære tørklæde på skolen ikke kan sidestilles med en bortvisning.

Spørgsmålet er herefter, om Sagsøgte (Skole)s forbud mod i forbindelse med undervisningen at bære bl.a. religiøs hovedbeklædning i form af tørklæde, er i strid med lovgivningen, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Efter friskolelovens § 1, stk. 1, kan en fri grundskole, det vil sige en privatskole, inden for rammerne af loven og lovgivningen i øvrigt give og tilrettelægge undervisning, der stemmer med skolen egen overbevisning, og frit afgøre, hvilke elever skolen optager. Det gælder ifølge bestemmelsens forarbejder, uanset om skolens overbevisning er af kulturel, religiøs, politisk eller anden karakter.

Retten finder på den baggrund, at Sagsøgte (Skole)s forbud mod at bære bl.a. religiøs hovedbeklædning i undervisningen falder inden for rammerne af friskoleloven.

Af forarbejderne til friskolelovens § 1, stk. 1, følger videre, at en fri grundskole er omfattet af lov om etnisk ligebehandling og lov om inkorporering af Den Eu-

ropæiske Menneskerettighedskonvention, og at skolen således ikke må forskelsbehandle på grund af race eller etnisk oprindelse.

Sagsøgte (Skole) har efter det oplyste elever af mere end 40 forskellige nationaliteter og af mange forskellige trosretninger.

Ifølge de forklaringer, som er afgivet af repræsentanter for skolens ledelse og lærere på skolen, indebærer ordensreglementets centrale principper om lighed, neutralitet og "laïcité" (fravær af religion, sekularisme) et generelt forbud mod at bære tydelige religiøse symboler, herunder religiøse beklædningsgenstande som for eksempel et tørklæde eller en turban, i forbindelse med undervisningen.

Det kan på baggrund af de nævnte forklaringer lægges til grund, at der i hvert fald ikke efter september 2013 – hvor det franske undervisningsministerium udgav charteret om "laïcité" – har været tilfælde, hvor elever eller lærere på skolen har båret åbenlyse religiøse symboler eller religiøs beklædning i forbindelse med undervisningen på skolen, uden at det er blevet påtalt.

Sådan som forbuddet er formuleret, omfatter det alle elever på skolen uanset deres trosretning. Det stiller således ikke personer af en bestemt religiøs overbevisning ringere end andre personer. Der er på den baggrund ikke grundlag for at anse forbuddet for hverken direkte eller indirekte diskriminerende. Forbuddet er derfor ikke i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 14, for så vidt som skolen måtte være direkte bundet af konventionens bestemmelser.

Formålet med forbuddet er efter det af skolens ledelse oplyste at sikre, at skolen er et neutralt rum, hvor eleverne ikke defineres af deres religion.

Henset til skolens elevsammensætning og det, som i øvrigt er anført ovenfor, finder retten, at skolen har godtgjort, at der er tale om et legitimt formål, og at forbuddet er baseret på saglighed og proportionalitet, ligesom det er nødvendigt med henblik på at understøtte skolens centrale principper om lighed, neutralitet og "laïcité" (fravær af religion, sekularisme).

Der er herved også lagt vægt på, at forbuddet efter det oplyste alene er gældende på skolens område i forbindelse med undervisningen og kun omfatter tydelige religiøse symboler, herunder beklædningsgenstande der gør det muligt at fastlægge en persons religiøse tilhørsforhold på lang afstand.

Der er således ikke grundlag for at anse håndhævelsen af forbuddet for stridende mod grundlovens § 70, Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 9 eller børnekonventionens artikel 14, stk. 3.

Med samme begrundelse er der ikke grundlag for at anse håndhævelsen af forbuddet for stridende mod Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 eller 10.

Herefter frifindes Sagsøgte (Skole) for Sagsøgers påstande om erstatning og godtgørelse for tort.

Spørgsmålet om afvisning af Sagsøgers påstande 1, 1a, 5 og 6.

Sagsøgers påstande 1, 1a 5 og 6 er reelt anbringender til støtte for hendes påstande om erstatning (påstand 7) og tort (påstand 8) og er uden betydning for hendes retsstilling i andre henseender.

Retten afviser derfor Sagsøgers påstande 1, 1a, 5 og 6, idet det dog bemærkes, at påstandene er prøvet som anbringender i forbindelse med rettens afgørelse i øvrigt.

Sagsomkostninger

Efter sagens udfald skal statskassen betale sagsomkostninger til Sagsøgte (Skole). Sagsomkostningerne er efter sagens værdi og forløb fastsat til 90.937 kr., hvoraf 75.000 kr. vedrører udgift til advokat og 15.937 kr. vedrører øvrige udgifter.

Det er oplyst, at Sagsøgte (Skole) ikke er momsregistreret.

THI KENDES FOR RET:

Sagsøgte (Skole) frifindes for Sagsøgers påstande om erstatning og godtgørelse for tort.

I øvrigt afvises Sagsøgers påstande.

Statskassen skal inden 14 dage betale 90.937 kr. i sagsomkostninger til Sagsøgte (Skole). Sagsomkostningerne forrentes med procesrente, jf. rentelovens § 8 a.

Publiceret til portalen d. 05-12-2025 kl. 12:45

Modtagere: Væрге 1, Sagsøgte (Skole), Advokat (L) Anne Mie Lund, Væрге 2,
Advokat (H) Tyge Trier